

Nepoznato / Melankolija / Tijela

Burić, Klara

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:177172>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Studentica: Klara Burić

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2018./2019.

SAŽETAK

Nepoznato. Melankolija. Tijela.

Tri različita naziva kroz koja se provlači jednak osjećaj; prisjećanja, dualnosti, prisutnosti. Povezivanjem stvarnog svijeta s asocijacijama gradim motive koji me privlače, te spajam doživljaje i misli s gotovo pa dječjom igrom materijalima. U kiparstvu interpretiram stvaranje melankolije i usput istražujem njenu povijest i teoriju o četiri tekućine koje vladaju tijelom, a posebice dajem pažnju crnoj žuči, skupljajući u literaturi opise njenih karakteristika poput „hladna“, „gorka“, „suha“, „crna“, „mračna“, „čvrsta“, „rastezljiva“ te gradim ideju kako bi ju mogla prikazati na realističan i blizak način. Putem eksperimentiram s lateksom i voskom stvarajući niz objekata iskorištavajući potencijal materijala koji aktivira pažnju, propušta svjetlo te privlači dodire. U slikarstvu međutim, motiv špilje prevladava, njen doživljaj mističnosti, velebnosti, svjetla i tame, te formi koje se s vremenom mijenjaju bez utjecaja čovjeka. Koristeći kaširani papir na poledini raspetog platna gradim forme iznikle iz sjećanja i doživljaja, koje će jednom zbog svoje krhkosti u potpunosti nestati. Grafikom također istražujem odnos čovjeka i prirode kroz asocijacije drveća s dijelovima ljudskog tijela. Ne dodajem niti mijenjam ono postojeće, time naglašavajući našu sličnost i povezanost koja se treba osvijestiti, a ne uništavati.

MELANKOLIJA/ NEPOZNATO / TIJELA

MELANKOLIJA

Ideja i pojam melankolije fascinira ljude od antike pa sve do danas – od filozofa, psihologa, umjetnika i liječnika koji pokušavaju dokučiti što je to, kako se pod njenim utjecajem mijenjamo i u kojim slučajevima bismo je mogli nazvati melankolijom. Čitajući sintezu Panofskog, Kilbanskyja i Saxla skupljala sam podatke kako su se dojam i svijest o melankolicima mijenjali kroz povijest, ali i kojim se riječima najčešće opisivala. Počevši od ideje o četiri tekućine koje vladaju tijelom utemeljenoj na Empedoklovoj filozofiji u kojoj je broj četiri „korijen i izvor vječne prirode“ i duše. Te četiri tekućine ili humori, crna i žuta žuč, flegma i krv, u antici su po svojem karakteru povezane s elementima, po kojima je crna žuč povezana s hladnim i suhim karakterom zemlje. Snažna spona melankolije i Saturna se također javlja u literaturi, povezujući njenu dualnu osobnost s bogom poljodjelstva koji kasnije postaje utamničnik, proždirač, ali i s planetom Saturnom kojem treba 30 godina da se okrene oko Sunca – poput „olovne težine“ koju nose melankolici u svakodnevnom životu. Taj kontrast se preklapa s dvoznačnosti melankolije i njene mogućnosti da donese inspiraciju, ali i bolest, ludilo. Po Galenovoj medicini, slezena je organ u našem tijelu zaslužna za prekomjerno izlučivanje crne žuči u našem organizmu, uzrokujući time „duboke misli“. Skupljajući opise njenih karakteristika poput „hladna“, „gorka“, „suha“, „crna“, „mračna“, „čvrsta“, „rastezljiva“, gradila sam ideju kako bi se njeno stvaranje moglo prikazati na stvaran i blizak način. Igra i eksperimentiranje s materijalima su mi bili izuzetno zanimljivi, a odabir je pao na prirodne materijale s kojima najbolje mogu postići organsku prirodu. Lateks sam iskoristila kao tanku opnu slezene, a njegova transparentnost i savitljivost daje dojam kao da je skulptura živa. Osim toga, umakanjem u crni vosak koji se slijeva niz formu dočaravam stvaranje crne žuči, dok kombinacijom s ostatcima gipsa podsjećam na njenu dualnost – njegova krhkost, suhoća i raspucalost kao suprotnost fluidnim gibanjem i masnoći voska. Po teoriji, melankolija također nastaje hlađenjem ili pak ključanjem jednog od preostala tri humora, po čemu je nastala i serija minijatura od crnog voska interpretirajući isti fenomen.

"Melankolija I", "Melankolija II", 2019., lateks, gips, vosak, osušena mahovina

Strukture, 2019., vosak, lateks

MELANKOLIJA/NEPOZNATO/TIJELA

NEPOZNATO

Prožimajući motiv špilja kroz slikarstvo, razmišljam o njihovoj monumentalnosti, simbolici, misterioznosti. Dok sam bila dijete, bila sam njima oduševljena – pogotovo formama koje su u špiljama nastajale tisućama godina samo utjecajem vode, bez ljudskog uplitanja. Život i nastajanje špilje sam je sebi dovoljan, no pomoću mašte možemo u njima prepoznati razne antropomorfne oblike, stvari s kojima se susrećemo u svakodnevnom životu. Shvatila sam da su teme i mjesta koje su u početku u meni budile dječji osjećaj oduševljenja i fasciniranosti sada počela pobuđivati osjećaje straha, nesigurnosti, ali i divljenja. Strah zbog nesigurnosti oko toga što nas čeka kad kročimo u taj nepoznati prostor, prostor u kojem te polako guta mrak, u kojem ne znaš što te čeka. Nakon par prvih koraka možeš samo zamišljati koliko je taj prostor dugačak, hoće li se u nekom trenutku suziti, proširiti, ili te odjednom dovesti do mrtve točke gdje nećeš moći ići dalje. Takav osjećaj neizvjesnosti javlja se i kad se osmjelimo krenuti u nešto novo, nešto drugačije od naše svakodnevne rutine. Kako ne možemo predvidjeti što će se dogoditi, smišljamo razne scenarije u glavi da budemo spremni na sve – ali opet ćemo tek saznati kad i ako se odlučimo pokrenuti. Svjetlost je najjača na samom ulazu i svojom toplinom nas vuče da ostanemo, a u dubini se hladi i polako nestaje. Zbog toga izabirem kolorit koji ide od žuto-narančaste sve do crne i plave, a ugljenom naglašavam teksturu i igru svjetlosti na stijenama. Osim toga, korištenjem žarko narančaste stvaram poveznicu s bojom koja se javlja na prvim slikama i crtežima u prehistorijskim špiljama poput Altamire, s kojom se možemo vratiti na sami početak ljudskog stvaranja i povezanosti s prirodom. Izvor inspiracije mi je također bio posjet neolitičkoj grobnici u Newgrangeu koja mi je transformirala svijest o utjecaju svjetlosti na ljudsko biće. Izgrađena je 3,500 godina prije Krista te čak prethodi egipatskim piramidama, a cijeli kompleks je pomno isplaniran prema kretanju Sunca. Na dan zimskog solsticija Sunce je u ravnini s prolazom kojim se dolazi do središta tumula te tako osvjetljava grobnicu, samo "gmižući" po tlu. Prisjećajući se osjećaja stajanja u tijesnoj grobnici u mrklom mraku, te nade i energije koja je nastala pojavljivanjem trake svjetlosti, nastavljam s daljnjim istraživanjem ambijenta i načina kojim bih mogla dočarati snagu, emocije i brojne asocijacije koje dolaze s ovim bezvremenskim motivom.

Jednu mogućnost vidim u 3D modeliranju same špilje koja bi se istraživala VR naočalama, pri čemu bi igra svjetlosti i jeke, a možda i skrivenih crteža tvorila potpuni ambijent.

"Puls I", 2019., kaširani papir na platnu

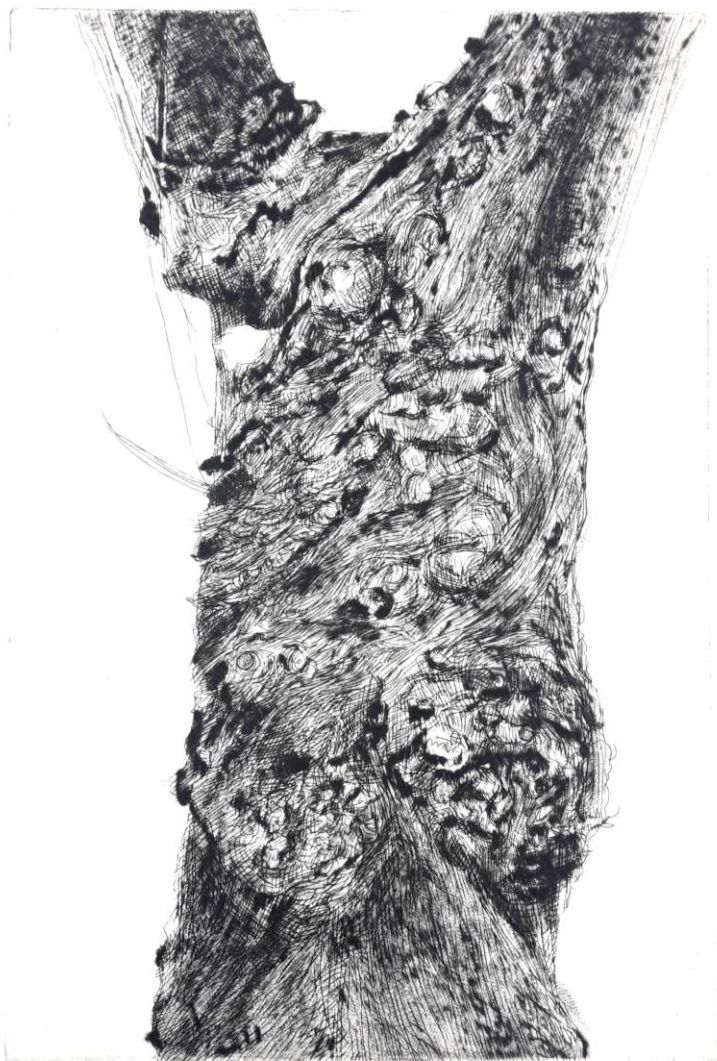

"Puls II", 2019., kaširani papir na platnu

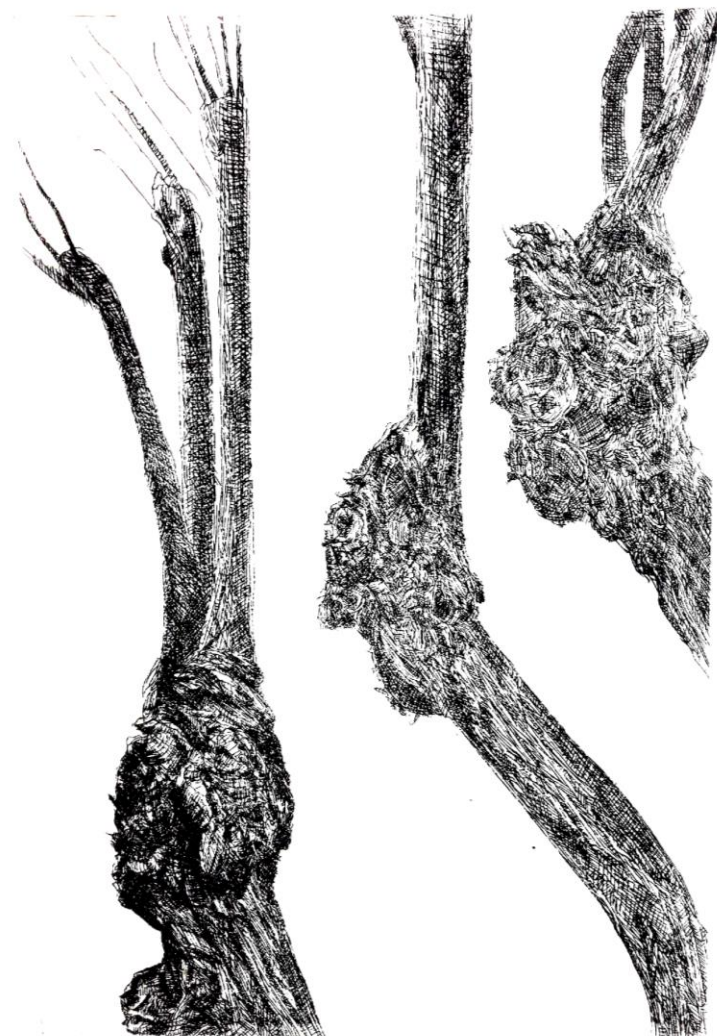
MELANKOLIJA/NEPOZNATO/TIJELA

TIJELA

Hodajući šumom, uvijek osjetim energiju tih vječnih stanovnika kojima uzimamo puno, a dajemo nedovoljno pažnje - oni miruju, rastu i mijenjaju se, čekaju dok ih ne primijetimo. Tisuće očiju prate, bukne životom, no baš ih i ne smatramo takvima. Iz tog dojma nastaje serija crteža pod nazivom "Oči", "Koža" i "Zglobovi", tematizirajući život drveća i njihovu povezanost s nama. Slični, a ipak vrlo različiti, nalazim asocijacije i forme kojima povežem ljudsko tijelo i osjećaj sablasnosti, prisutnosti koju i sama osjećam dok prolazim šumom. Usredotočavam se na razne ožiljke na tijelu drveća koje smo napravili rezanjem grana, a koje otvaraju njihove "oči". Kao da nas tim činom podsjećaju i osuđuju da trebamo biti jedno s prirodom, a ne da ju pokušavamo preobraziti i skrojiti na način koji nama odgovara. Koliko šuma uništavamo, a ne razumijemo da mi funkcioniramo kao jedno? Životom u gradu i povećanjem materijalnih potreba sve više gubimo povezanost s prirodom, a time se odvajamo i od empatije prema njoj. Nikad nismo u potpunosti zadovoljni te uvijek želimo sve više i više, dok na kraju ne dođemo do kompletnog uništenja – i to shvatimo tek kad je prekasno. Ovim grafikama pokušavam natjerati promatrače na uočavanje naše sličnosti i povezanosti uključivanjem mašte i empatije, ali i osvijestiti činjenicu da nismo gospodari prirode, već da smo još uvijek dio nje.

"Koža", 2019., bakropis, suha igla

"Zglobovi", 2019., bakropis